

Redacțiunea, Administrațiunea, și Tipografia:
 Brașov, piața mare Nr. 30.
 Scrisorile nerăzuite nu se primesc. — Manuscrise nu se returnează.
 INSERATE se primesc la Administrațiunea în Brașov și la următoarele Birouri de anunțuri:
 În Viena: M. Dales, Hensrich Schickel, Rudolf Moser, A. Oppelitz Nachfolger, Anton Oppelitz, J. Danneberg, în Budapesta: A. J. Goldberger, Eckstein Bernat; în București: Agence Havas, Succursale de Roumanie; în Hamburg: Karovitz & Liebmann.
 Prețul inserțiilor: o serie armonioasă pe o coloană 6 or. și 80 or. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarif și învoială.
 Reclame pe pagina a 3-a o serie 10 or. sau 80 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

(NUMĂR DE DUMINECĂ 50)

„Gazeta” ieșe în săptămânal.
 Abonamente pentru Austro-Ungaria:
 Pe un an 12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
 N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
 Pentru România și străinătate:
 Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
 N-rii de Duminecă 3 franci.
 Se primumără la toate oficiile poștale din țară și din afară și la dd. colectori.
 Abonamentul pentru Brașov administrațiunea, piața mare, Târgul Inului Nr. 80 etajul I.: pe un an 10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dănuț în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Un exemplar 5 cr. v. a. sau 15 bani. Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 268. — Anul LVIII

Brașov, Duminecă, 3 (15) Decembrie

1895.

Alegerile sub Banffy.

Se duce vestea, cât de mult își bat joc miniștrii ungueresci de constituționalismul, căruia au să-i mulțumescă, că sunt astăzi la putere. A ajuns de risul lumii, cum se respectă legile și cum se păzesc libertatea cetățenilor în statul stăpânit de ei.

Tot constituționalismul se învârtete în jurul votului. Cel ce-și poate câștiga mai multe voturi, are șorții de izbândă. Partida guvernului, numită și „liberală”, a știut de-un lung șir de ani încocoare să-și asigure majoritatea în dietă. Tote încercările opoziției maghiare, de-a o răsturna, au rămas până acuma zadarnice. Cei ce au frânele în mână, știu să-și câștige voturi câte le trebuie, ca să rămână tot ei de-asupra. Numai se nu întrebați, cum și cu ce mijloce.

E ușor a dice, că toate merg pe cale constituțională și că toate se întâmplă cu voința poporului, când cei de sus dau numai din pînteni și se aleg, și ici și colo, tot numai candidați pe sprincenă, și când se pun în mișcare și gendarmii, și honvedii, și armata comună, ca să îndrepteze voința poporului după porunca guvernului.

Vai de libertatea și constituționalismul, care trebuie sprijinit cu baionetele, cu amenințări, presiuni și ocupațiuni din partea argaților puterii.

Numai de curând au gustat bunătatea acestui faimos constituționalism bieții alegători slovaci și șvabi dela Stomfa, unde cu ocaziunea alegerii de deputat haita lui Banffy a făcut minuni cu ne mai pomenitele ei brutalități și barbarii, numai ca să bată cu orî-ce preț la alegere pe candidatul „partidei populare” maghiare.

Alegătorii opoziționali dela Stomfa pot istorisi, ce însemnă o alegere dietală sub guvernul lui Banffy. Ei au gustat paharul amărăciunii până la fund. I-au luat cu gendarmii și cu miliția și i-au ținut în cap de iernă, în câmp, sub cerul liber, totă ziua și totă noaptea, fără

hrană, fără foc, așa că dintre 1500 de alegători s'au bolnăvit cea mai mare parte și peste 70 sunt adî greu bolnavi de tifus.

Și toate acestea numai, ca nu cumva partizanii candidatului opozițional să vină în atingere cu cei din Stomfa și să-i câștige pe partea lor. După ce au fost astfel maltratați și chinuți 36 de ore, au mai și respins dela urnă sub pretexte de nimic sute de alegători. Așa numai s'a putut câștiga majoritatea pentru candidatul guvernului.

Cu toate că partidele opoziționale sunt contrare partidei populare catolice, totuși au strigat în dietă ca din gura șerpelui, că Banffy se folosește de puterea brutală și de mijlocele cele mai condamnabile spre a se ține la putere. Se tem cu drept cuvânt Apponyștii și Kossuthiștii, că la viitoarele alegeri dietale o pot păți și ei așa, cum a pățit-o „partida populară” la Stomfa.

De atunci a mai fost o alegere în Gerald, unde alaltă-eri erăși a eșit candidatul guvernului față cu un apponyist. Aici, după larma cea mare, ce s'a făcut cu alegerea din Stomfa, nu s'au comis aceleași brutalități, dăr s'au săvârșit ilegalități cu carul din partea organelor guvernului.

Din toate acestea se vede, că guvernul-Banffy e hotărît, ca cu orî-ce preț să se țină la putere și, decă nu va isbuti opoziția, de a-l răsturna mai curând, el va dobîndi, cu mijlocele despotice, ce le întrebunțeză, majoritatea și în viitoră dietă.

Decă e vorba de poruncelă și de alegeri cu gendarmii, apoi ar fi de o sută de ori mai bine să se facă dungă peste constituționalismul acesta mincinos și să se spună încai pe față, ceea ce totă lumea știe, că absolutismul domnesce în Ungaria. Atunci cel puțin nu se va mai pute dice, că domnesce voința poporului.

Fonduri bisericesci.

Prea Sântia Sa părintele episcop dela Arad, Ișan Meșianu, a adre-

sat dîlele acestea o circulară către protopopii și preoții români din diecesa Aradului, în care le face acestora niște propuneri foarte practice și de neprețuit folos pentru bunăstarea bisericilor și înflorirea poporului nostru.

A sosit, în adevăr timpul, ca preoții și învățătorii noștri să se pună pe lucru cu tot-adinsul și să se îngrijescă a-și asigura viitorul lor și al poporului lor prin hărnicia proprie, căci alt ajutor, afară de noi, nu-i de unde și nu-i dela cine aștepta. Vedem, că greutățile se înmulțesc, cerințele se sporesc pe și ce merge, vre-o ușurință nu ni-se face nici dintr'o parte, ér contrarii bisericilor și naționalității noastre lucrează și noaptea la ruinarea viitorului nostru național.

Ce va fi de noi, decă în fața acestor împrejurări vom sta cu mâinile în sin și vom lăsa, ca alții să ne ia de sub picioare și puținul teren de înaintare, ce ni-a mai rămas?

Mai cu sémă prin introducerea cunoscutelor legi politice-bisericesci este foarte amenințată legătura între popor și biserică, ér prin introducerea matriculelor de stat se va imputina în viitor și mai mult venitul preoților noștri, căci deși nu adî, dăr peste 15—18 ani fetele, ér peste 18—22 ani feciorii, cari vor păși la căsătorii, nu vor mai lua estrase din matriculele bisericesci, ci se vor folosi de matriculele de stat.

În vederea acestora, precum și a altor multe eventualități, ce pot să mai vină asupra capului nostru în viitor, Prea Sântia Sa părintele episcop al Aradului sfătuesce preoțimea sa, ca de-o parte să lucreze din toate puterile la cultivarea simțului religios în popor, ca „singurul nostru scut de apărare în grelele împrejurări, în cari ne aflăm”, ér de altă parte să se înființeze *fonduri speciale în fiă-care parochiă*, din cari odată să se îmbunătățescă dotațiunea preoților și a învățătorilor, contribuind prin acesta la ușurarea po-

porului; afară de aceea poporul să se potă ajuta, la cas de lipsă, cu împrumuturi din aceste fonduri, ca astfel să nu fiă avisat la cămă-tarnică.

Pentru ajungerea acestui scop se recomandă în circulara pomenită mai cu sémă înființarea de *magazine de bucate în fiă-care parochiă*. Decă numai cu vre-o 20—30 de ani înainte — și ce sunt acești 20—30 de ani în viața unui popor! — s'ar fi înființat în toate parochiile magazine de bucate, astăzi n'ar fi nici o parochiă — se dice în circulară — care n'ar avé fond de câte-va mii de floreni, cum și au deja multe parochii, în cari s'au înființat mai de mult asemenea magazine.

Că astfel de întreprinderi duc cu siguranță la scop, se dovedesce în circulară prin faptul, că în multe chiar dintre cele mai slăbuțe parochii ale diecesei Aradului, unde sunt preoți și învățători vrednici, s'au înființat fără vre-o greutate asemenea fonduri, din cari apoi și-au cumpărat și pămînturi bisericesci, pe când în alte parochii mai avute nu s'a făcut nimic din cauza neinteresării preoților și învățătorilor.

Pentru ca în viitor toate parochiile din diecesa Aradului să mîrgă înainte pe terenul sporirii și dezvoltării puterilor materiale, preoților li-s'a dat ordin, ca în toate parochiile să înființeze asemenea fonduri, ér unde există, să lucreze din rîsputeri pentru sporirea lor.

În acest scop preoții din fiă-care protopopiat vor avé să se întrunescă în tot anul în conferențe tractuale, la cari vor pute fi invitați și învățătorii. În aceste conferențe, ce se vor ține într'una din dîlele de după anul nou, se vor sfătui, sub conducerea protopopului, asupra isvoarelor și modului de procedere atât în privința înființării de fonduri noi, cât și în privința administrării, sporirii și cruțării fondurilor existente. În aceste conferențe preoții își vor da sémă în tot anul despre ceea ce au lucrat, cum au lucrat și la ce rezultat au ajuns.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

Jertfele dragostei netericite.

— Novela din popor. —

Cale de două cesuri dela noi în jos, pe malul drept al Someșului mare, este satul Rêstocă, un sat mic, locuit numai de Români, foști iobagi, dăr omeni cu bună stare și cari țin morțiș la obiceiurile și credințele cele vechi, rămase lor din moși-strămoși.

Chiar la mijlocul satului ședea înainte de asta cu câți-va ani cel mai avut om din Rêstocă, Nucu lui Onofrim, el era curatoru bisericeii și primarul satului tot-odată. Și era badea Nucu om, cum puțin mai adî adî. Îl cunoscam bine, că era prietin bun cu tata. Păr'că acum îl ved, om nu prea înalt, dăr îndesat și bine ținut, și frumos îmbrăcat tot deuna. Purta un păr mare până la jumătate spatele și tot cu ciobote mari, gazdăcesci l'am vădut, de câte

ori l'am vădut. Când venia la tîrg, el nu venia în veci pe jos, dăr nici călare, ori în trasură cu cai, că caii nu-i erau dragi, din care pricină nici nu-i ținea. „Calul umblă tot după capul omului”, dicea badea Nucu, când îi dicea cine-va, că de ce nu ține cai.

El âmbლა tot cu carul cu boii. Punea fundul carului la car, pe dricul din apoi o ladă, pe ladă două perini și acolo ședea el cu lelea Todora, cu muieșrea lui, răzimați gazdăcesce de fundul carului, peste care era tras un țol nou gazdăcesc, de ajungea peste fundul carului și l'acoperea mai de tot. Toți omenii îi dau drum, ca la protopopul, când îl vedeau venind astfel la tîrg. Nici boii nu-i, mâna el, ci servitorul, ori unul din feciori.

Și avea badea Nucu patru feciori și o fată, pe care o făcu preoțesă. Ér feciorii rînd pe rînd toți slugiră pe împăratul. Și adî trăesc trei din ei, cei mai mici, dăr Todora, feciorul cel mai mare al badii Nucu, el nu mai trăesc. A avut o întem-

plare primejdiosă, șeraclul de el, întemplantare, care-l băgă în grăpă și pe el și pe badea Nucu și pe lelea Todora.

Êtă întemplantarea cum a fost: P-ște drum dela badea Nucu ședea Gavrișu Pascului, cel mai șeracl om din Rêstocă, care nu avé, decât căruța cea rea cu grădina cea mică și cu 2—3 locurile la câmp. Dăr avea Gavrișu Pascului un odor de fată cum nu mai era pe apele vostre. Și fiind casa Nucului numai peste drum dela a lui Gavriș, și avénd Nucu feciorii holtei, ér Gavriș fată frumoasă, nu-i mirare, că se căutau des unii pe alții. Nu-i vorbă, badea Nucu rar intra în casa lui Gavriș, mai numai când îi trebuiau la lucrul câmpului lucrători, că atunci dela Gavriș scia, că căpătă trei odată: pe Gavriș, pe muiera lui Sofica, și pe Todasia, pe fata lui. Dăr cu atât mai des abătea Todora pe la badea Gavriș, decă nu de alt-ceva, — în povești; ér căsenii badii Gavriș minteni-minteni erau la badea Nucu, ca omul

șeracl, mai după una, mai după alta.

Restocenii, ca toți omenii, vorbeau multe de toate despre copii lor. Unii își dau cu socotela, că Todora, feciorul badii Nucu, stă să mîră de dragul Todosiei; alții își diceau, că nu atât Todora âmbლა în ruptul capului dnpă Todasia, cât ea după el. Babele, veđi bine, ca mai știutore, țineau morțiș, că Todasia a făcut ce a făcut, de âmbლა feciorul bocotanului după ea, ca mînzul după epă.

Ce-i drept e drept; Todora juca numai cu Todasia, împreună mergeau la joc și împreună mergeau dela joc, tot de mână, cum merg copii dela școlă. Când eșia el Dumineca, ori în sêrbători de acasă, să mîrgă la joc, o striga dela ferêstră: „Gata ești, Todosie? — Hai la joc!”. De nu era gata, ceea ce rar se întemplantă, el o aștepta frumuseș în portă, ori intra după ea chiar în casă, și mergeau împreună. Când se împrăștia tineretul dela joc, lua Todora pe Todasia pe după cap și așa eșau până-n drum,

Măsura acésta e cât se pôte de bună și laudabilă, căci prin ea preoții și învățătorii vor trebui să se simță încurajați, vedând că sunt controlați și se ține seamă de faptele lor cele bune.

Ar fi foarte de dorit, ca în toate diecesele românești să se facă asemenea. Incercările făcute ici colo prin înființarea de magazine de bucate și în părțile noastre, de anumiți preoți și protopopi harnici, au avut cele mai îmbucurătoare rezultate. Fiă pe calea acésta, fiă prin cultivarea unor pământuri pe seama bisericeii, ori alte mijloce de acest fel, unele parochii au ajuns în scurt timp la fonduri considerabile, din cari astăzi se ajută la îmbunătățirea salarului învățătoresc, ér ca mâne se vor puté ajutama din interesele acestor fonduri și la acoperirea altor multe trebuințe, fără de-a mai arunca sarcini asupra poporului.

Când însă lucrarea va începe în masse, din partea tuturor, cum are să se facă acum în diecesa Aradului și cum s'a mai făcut și din partea altor confesiuni streine, de-a bună seama rezultatele vor fi neasemănat mai îmbucurătoare, căci nu numai o parte, ci întreg poporul românesc va lua direcțiune spre înflorire și progres.

Ajute Dumnezeu, ca așa să fiă!

Revista politică.

Alegerea dela Stomfa. Sâmbăta trecută s'a săvârșit alegerea de deputat în Stomfa (Stampfen). Alegerea acésta s'a făcut între baionetele guvernului, care și-a pus totă puterea ca să scotă pe candidatul său, pe secretarul de stat *Latkoczy*, față cu *Ottoska*, candidatul partidului popular catolic. După o luptă înverșunată, în care guvernul s'a folosit de mijlocele cele mai drastice și presiunile cele mai mari, a fost ales ca deputat guvernamentalul *Latkoczy* cu 864 voturi. Etă ce scrie diarul slovac „*Narodnie Noviny*“ despre acésta alegere: „Alegerea dela Stomfa ni-a arătat, că stă foarte rău cu noi, și că corpul nostru politic se nimicesce ca și un cadavru ce zace la arșița sôrelui. Libertatea, constituția, legea și dreptul cetățenesc: toate aceste însemnă nula, când e vorba de interese personale și de partid. Numai singur una numără și are valoare: arma gendarmilor și sabia dragonului. Nimeni nu respectă dreptul. Trăim într'un stat polițian, care e admi-

nistrat de bărbați, a căror cutezanță nu cunoște marginii. Alegerea dela Stomfa ar merita să fiă espusă la mileniu“.

In dieta austriacă din Viena s'a început Luniă trecută *desbaterea asupra bugetului* pentru 1896. S'au înscris la cuvânt peste 40 de deputați. Desbaterea este de însemnătate, mai vârtos pentru-că e vorba de apropiata reînnoire a pactului dintre Austria și Ungaria. Scim, că antisemiții din Viena s'au făcut foc în contra Ungurilor, când au vedut cum gazetele unguresci scrieau în contra numirei lui Lueger ca primar și cum așțau pe guvernul din Viena, contra partidei antisemite. Se aștepta prin urmare, ca deputații antisemiți din parlamentul austriac să se folosescă de cea dintâiu ocaziune spre a lovi în Unguri. Primul vorbitor antisemit a fost deputatul Dr. *Schlesinger*. Etă după gazetele unguresci ce a ținut cu privire la înnoirea pactului dualist cu Ungaria deputatul *Schlesinger*:

„Ungaria împiedecă pe Austria în dezvoltarea ei materială. Ungaria este stăpânită de jidovime, care umblă numai să se îmbogățescă pe spinarea popórelor. Reînnoirea pactului însă nu se pôte face ca până acuma, trebuie să ne opunem pretenșiunilor impertinente ale Ungariei. Capitala Ungariei a ales pe *Kossuth Lajos* cetățen de onóre, și când acest rebel bătrân a încetat din viață, Ungurii au voit să siléscă pe împérat să arboreze un stég mare pe palatul său din Buda; acestea sunt frumoșele semne ale făimósei fidelității cu care Ungurii se laudă mereu înaintea monarhului, care a făcut atâtea minuni pentru Unguri. Împératul a dat voiă să se aducă acasă cadavrul lui *Kossuth* și a permis fiului său, să se așeze în Ungaria. Ténérul *Kossuth* drept recunoștință ține discursuri pline de ură împotriva împératului și a Austriei. El a ținut într'o vorbire, că Austria este o preocupăță bătrână, de care Ungaria vrea să se despartă. Mai există óre un simț de rușine în Austria, de sufer asemenea insulte? Guvernul austriac este slab și neputincios față de Unguri. Micii capitaliști austriaci să se desfacă numai repede de hârtiile de valóre unguresci, pentru-că în viitor încă înaintea serbării milenului în Ungaria va izbucni un *krach* (faliment) care va fi neînlaturabil, și cu cine să încheiam noi pact? E cu neputință să pactăm cu o cetă de curățitori de canale jidano-maghiari și cu asemenea ómeni de pe cari curge mórđăria.... Orașul și poporul Vienei, și fi-oc creștin i-ar ierta contelui *Badeni* pécatele de până acuma, decât s'ar decide să ia poziția de luptă față cu *Rotschild*, care

e atot-puternic în Ungaria, pentru-că guvernul unguresc s'a băgat în slujba capitaliștilor Jidovi, și umblă acuma să jidovéscă și nobilimea maghiară, ca astfel să o pótă deda la atacurile celea mai îndrăznețe contra Austriei.

După ce Dr. *Schlesinger* a încheiat vorbirea sa cea vehementă în contra Jidano-Maghiarilor, președintele camerei br. *Chlumetzky* spune că-i pare rău că n'a auđit cuvintele vătămătoare ale vorbitorului, căci l'ar fi chemat la ordine; el desapróbă atacurile lui *Schlesinger* ținând, că ele învenineză numai spiritele în contra Ungariei și compromit demnitatea parlamentului.

Evenimentele din Turcia. Din parte oficiósă turcescă neconținut se încercă a să dovedí, că acum spiritele sunt liniștite în Turcia, și diarele europene colportéză sciri false despre starea lucrurilor în imperiul otoman. Cu toate acestea însă cele ce se petrec acolo nu rămân ascunse, și Puterile europene sunt departe de-a da depl'n cređemént oficióselor turcesci. Diarul „*Standard*“ din Londra anunță, că *Porta* stă cu totul singură și e *părăsită de toți*. Miniștri petrec ziua — nóptea în palat, unde domnesce cea mai mare panică și disordine. „*Oficiul Reuter*“ anunță din Cairo, că acolo au atacat derviși (preoți turci) satul *Anendan*, l'au aprins, l'au jăfuit și au omorít mai mulți ómeni. Sciri de acestea sosesc ținut din diferite părți ale imperiului turcesc. Decí va trebui încă foarte mult timp până să fiă restabilită ordinea.

Intrigi ticăloșe.

Nu mai știu contrarii noștri cum se ne învrășbescă. Planul lor réutacios de a viri zizanii între dascălimea și preoțimea română din părțile Aradului e dat pe față și nimicit prin declararea de mai jos, ce ni-o primit învățătorii din Lipova pe lângă următoarea scrisóre:

Onorată Redacțiune!

În numărul 276 din 1 Dec. 1895 al diarului kossuthist „*Arad és Vidéke*“, sub rubrica „*Tanügy*“ (Cestiuni școlare) a apărut un comunicat, pe care avem onóre a vi-l alătura aci sub a) și b) în copíă ungurescă și în traducere românească.

La acest comunicat, noi subscriși ne-am aflat de-opotrivă îndemnați și îndatorați a trimite la redacția numitului diar alăturatul răspuns în limba maghiară și în traducere românească, sub c) și d) pe care în interesul marelui nostru public, cu onóre

Vă rugăm, să binevoiți a-le publica cu totă urgența.

Lipova, la 9 Decemvre 1895.

Ioan Tuducescu mp.
Constantin Crețiu mp. Ioan Lucaciu mp.
învățători în Lipova.

Comunicatul din „Arad és Vidéke“.*)

Cestiuni didactice.

In atențiunea ministrului de instrucțiune publică și a învățătorilor români!

Învățătorii români gr. or. din comitatele Arad, Timiș și Caraș-Severin s'au întrunit în luna Noemvre într'o conferință secretă în Lipova. La acésta i-a îndemnat în primul rând adevératul simț al inimei lor, care se înflăcărează pentru patria maghiară, ér în rândul al doilea procedura nesuferită a superiorilor lor, cari, pe lângă puțină plată, învățătorilor coplesíți de multele afaceri le cauzéză enorm de multe amarăciuni, și procedura lor oficiósă și-o află rezolvată prin aceea, că fără de nici o cauză dojenesc și muștră pe bieții învățători înaintea șubașilor țéranii.

Retácend înșirarea îndelungatelor noastre nevoi, eu adéncă supunere și cu stimă patriotică maghiară, rugăm prin fóia acésta pe Escelența Sa D-1 ministru, ca să se îndure prea-grațios ași îndrepta atențiunea asupra noastră, cari nu mai putem să suferim brutalitățile preoților noștri, și cari voim să servim patriei maghiare, și recurgem acolo, unde sălășluesce buna voință și simț față de indiviđii, cari asudă pe cariera nobilă, dér spinósă.

Acésta conferință constatătoare din învățători gr. or. cu bucurii servește și cu un registru al numelor lor, decât în urma prețioșei atențiuni a d-lui ministru de instrucțiune asigurați vom fi prin ordin în contra fanaticilor noștri preoți, pentru ceea ce conferința din Lipova a învățătorilor români gr. or. patriotici se recomandă prețioșei atențiuni a d-lui ministru de instrucțiune și a marelui public.

Provocăm tot-odată pe acei colegi greco-orientali, cari consimt cu noi, să se adreseze cu scrisorile lor către cancelaria inspectorului reg. de școle al comitatului Arad.

Răspunsul învățătorilor din Lipova.

Stimată Redacțiune! Sub titlul „*Cestiuni didactice*“ și „*In atențiunea ministrului de instrucțiune publică și n'a învățătorilor români*“ în No. 276 a lui „*Arad és Vidéke*“ a apărut un comunicat, al cărui conținut pe scurt este, că învățătorii români gr. or. ar fi ținut în luna trecută Noemvre o con-

*), Dăm comunicatul și scrisórea de mai jos numai în traducere fidelă ungurescă, fiind de prisos a le mai reproduce și în limba maghiară, în care au fost scrise. — Red.

acolo o lăsa de după cap și o ducea de mână până la pórtă, povestind. Dér rar se întâmplă să-și gate povestile până acasă, mai stau și în pórtă câte-un bun scopot, până striga ori mama lui Todor, ori mama Todósiei: „Mai întrați și în casă, că va fi rupt fómea!“

Așa trecură vre-o doi ani de diile. La lucru erau mai tot la olaltă, ér Duminecile și serbătorile erau nedespărțiți, apoi în ședătoare dóră cuteza vr'un fecior să ședă ori să apuce fusul Todósiei? Feri Dóme!

Părinții lui Todor vedeu cu îngrijire dragostea Todorului lor către Todósia, fata vecinului lor celui serac, aveau însă o mângăiare, că adecă din dragostea lor nu s'a alege nimic, că Todor de bună seama n'a scăpa de cătănie, ér până a cătăni el, ori că s'a mărită Todósia, ori că va cresce și s'a face de mărit fata popii, care de bună seama i-a plăcé lui Todorul lor mai bine decât Todósia, c'a fi mai tinerică. Așa își făceau bătrânii bocotanii socotéla, dér alt-cum și-o făcea Todor. Când se

apropia postul Pascilor, de dau feciorii la număr, el merse séra la Todósia și povesti cu ai lor, cât povesti, ér când se plece acasă, Todósia îl petrecu până afară. Acolo, pe pragul ușii tinđii, unde numai stелеle și luna erau mărturie, și le auđiau vorbele, începú Todor așa:

— Tu, Todósie, eu merg să trag sorți, după aceea merg la asentare, pôte m'or și lua, ce dičí tu, de m'or duce cătană, măritati-i tu până oiți scăpa eu de acolo, ori că aștepta-mi-i?

— Da ce întrebare-i asta, Tódere? întrebă fata; scii tu de bună seama, că te-or lua? Și cređi tu că eu voiú mai călca batăr în joe până-i veni tu? Eu, Tódere, așa să scii, că de m'ar cere chiar feciorul împératului, până te știu pe tine viu și holteiú, nu mă mărit, decât dóră tu n'ai mai veni din focuita ceea de cătuniă, atunci să scii de bună seama, că códă albă voiú împleti, dér de măritat tot nu m'oiú mărita, ér de te-ai însura tu p'acolo, ori că dóră părinții țiar afla o fată

bogată, atunci nu știu ce-ar fi de capul meu.

Todor ascultă până'n capét vorbele ei, apoi stringéndo-o la piept, îi diše câteva vorbe îndesate din fundul inimei: Todósie, e destul, așteptă-mé până viu din cătane, că te iau, de nu — nu-mi ajute Dumnezeu să pun cunună pe cap.

Atâta diše el, apoi o sărută cu drag și se duse acasă.

* * *

Timpul sorților sosi, veli timpul asentării și cel dintâiu fecior, ce fu luat la grenadirí, era Todorul bocotanului din Réstóca. Vestea merse ca fulgerul din oraș până la ei în sat. Mama lui Todor plângea de gândeai, că s'a prăpădi, tată-s'ó era cu el la oraș și ámbla ca prin pământ; Todósia... ea îngálbeni ca céra când auđi vestea, dér nu diše, decât atâta: sciam eu, că de n'or lua pe Todor, pe nime nu iau.

* * *

De un an de diile era Todor la Viena. Mai în fiă-care săptămână scria carte la părinți și atunci totdeuna trimitea voiă bună și sănătate la toate némurile și la toți vecinii și la Todósia. Când cetea diacul cărțile lui Todor, bătrânii plângeau, ér când ajungea cu cetitul, ca să spună voie bună și sănătate la toate némurile și la toți vecinii și la Todósia, mă-sa da din cap și dișea încet: Todósie, Todósie!

Tineretul din Réstóca juca în toate Duminecile și serbătorile, dér pe Todósia badii Gavriș nu o vedea nime la joc. În cășlegi fost'au câteva drușcă, dér ea n'a primit, cu toate că până era Todor acasă, mai la toate nunțile ea era drușcă și el stegar, tot améndoi erau în carul cel cu 6 boi, de mai mult se uita lumea la ei, decât la miriti. Acum însă pe ea nime n'o vedea nici la o véseliă, numai la lucru și acasă.

Ómenii din sat, ca ómenii, vorbeau multe de toate; ba că așteptă pe Todor, ba că n'are cu ce se po-

Bandierul magnaților. Acuma le face bătaie de cap celor din Pesta formarea bandierului de magnați, prin care vor să ridice strălucirea serbărilor milenului. Era vorba că conducerea acestui bandieru să fie încredințată contelui Stefan Karolyi, care se bucură de mare vață între aristocrații unguri. Dér ce să veți? Karolyi a mulțumit pentru încrederea pusă în el și a declarat, că nu poate primi nici-decum a conduce bandierul în împrejurările politice de astăzi. Nobilul conte a dat astfel un strașnic bobérnac aranșatorilor „strălucoitei” serbări.

—o—

Mutări în armata română. Prin decret regal, după propunerea ministrului de război, s'au făcut în interesul serviciului, următoarele mutări de oficeri superiori pe ziua de 28 Noembrie st. n.: Colonelul Tell Alexandru, directorul arsenalului armatei, ca șef de stat major la corpul IV de armată; Colonelul Culcer Ioan dela statul major general al armatei, la comandamentul cetății București și Colonelul Groza Moise, șef de stat major al corpului IV de armată, la statul major general al armatei.

—o—

Încă o alegere. În cercul Giraltului a fost ales de deputat dietal *Kossuthistul* Kőszeghy, cu 789 voturi față de Semsey, apponyist, care a întrunit 559 voturi.

—o—

Bôle de vite. În timpul din urmă s'au ivit în diferite ținuturi din Ardeal bôle de vite. Astfel s'au constatat între cail „riiă” în comuna Dumitrea din com. Bistrița-Năsăud; apoi „mucore” în comunele Noeric și Olțina din com. Sibiiului și în comuna Malanorog din com. Târnavei mari. În com. Peștișul de sus, comit. Hunedorei s'a constatat între vite „aprinde de splină”.

—o—

Luminării din București, după un frumos obicei străvechi au sărbătorit ziua de St. Andrei, patronul bréslei, printr'un praznic, la care au luat parte toți neguțătorii cu vață, cari se îndeletnicesc cu această profesiune.

—o—

Călimdarul Plugarului pe an. 1896, redactat de d-l I. Georgescu, se poate căpăta dela Tipografia „A. Mureșianu” din Brașov cu prețul de 25 cr., (trimis cu posta 30 cr.) Dela 10 exemplare comandate de-odată, unul se dă rabat. E unul dintre cele mai bogate și mai eftine călindare românesce, conținând material bogat atât economic, cât și literar, foarte variat și instructiv și de petrecere. E întocmit anume pentru trebuințele plugarilor, cari în acest călindar găsec o călăuză credincioasă pentru toate trebuințele lor.

—o—

Concert. Musica lui Costi Gălușcă va concerta, de mâne s'era începând, în fiă-care

Duminecă și Miercuri s'era la restaurantul Fleischer (Sorea). Intrarea liberă.

NECROLOG. Subscrișii cu inima frântă de durere aduc la cunoștința tuturor consăngenilor, amicilor și cunoșcuților, cum-că: **Regina Pop** nasc. Rațiu, vrednica soțică a învățătorului dirigent Ioan Pop din Șinca vechiă, în etate de 36 ani și după 20 ani ai fericitei căsătorii, în urma unui morb grav, aprindere de plămâni, împărțită fiind cu santele sacramente ale muribunților, și-a dat nobilul suflet în mâinile Creatorului astăzi în 11 Decembrie n. c. la 5 ore a. m.

Rămășițele pămâtesce ale scumpei defuncte s'au așezat spre repaus etern Joi în 12 Decembrie n. c. în cimiterul bisericii gr.-cat. din Șinca vechiă. În veci amintirea ei!

Șinca vechiă, 11 Decembrie 1895.

Ioan Pop inv. dir., ca soț; Victoria, Traianu, Lucreția, Ioan, Camil și Leontina ca fi și fiice; Nicolau Rațiu și soțica sa Maria nasc. Popa ca părinți; Elena Hertogea și Sinefta Timariu n. Rațiu, ca surori. Iosif Hertogea preot, Dănilă Turcu preot, Aureliu Timariu inv., ca cumnați. Nicolau S. Popa și Samoila S. Popa ca unchi. Constantin Pop ca socru.

— **George G. Popa**, proprietar, a încetat din viață ieri în 1/13 n. 1895 în etate de 62 de ani. Rămășițele pămâtesce se vor ridica Luni în 4 (16) Decembrie din locuința sa și se vor depune în cimiterul bisericii sf. Arhanghel din Satulung. Il jesece numărăsa familiă.

Fiă i țerina ușoră!

Literatură.

A apărut în Tipografia A. Mureșianu din Brașov: **Gramatica Limbei românesce (Fonetica și Ortografia. Etimologie. Sintaxă. Stil.)** întocmită în două cursuri concentrice pentru școlile populare de **Ion Darin**; **Cursul II** pentru anul al 5-lea și al 6-lea de școlă, pentru școlă de repetițiune, de adulți, școlă civilă etc. **Editura autorului.** Recomandăm această carte atențiunii deosebite a d-lor învățători. Se poate procura dela autor cu prețul de 30 cr.

A apărut în editura librăriei Carol Müller. **Un an de luptă**, de A. Vlăduța 248 pagini prețul Lei 2.50. Apoi din Biblioteca pentru toți Nr. 22: **Xavier de Maistre**, „Călătoria împrejurul odăii mele” unul din opurile cele mai vestite ale literaturii franceze. Volumul viitor al Bibliotecii pentru toți cuprinde: **Ioan Popovici-Bănățeanu**: „Din viața meseriașilor”. Novele ale unui talentat scriitor bănățean și unul din numerele cele mai frumoase și interesante ale Bibliotecii pentru toți.

*

A apărut: **Carte de cetire pentru clasa IV gimnasială, reală și pentru școlile superioare de fete**, de **Virgil Onițiu**, directorul gimnasiunii române din Brașov. Editura Librăriei **Nicoleta I. Ciurcu**, Brașov. Format mare 8° de 223 pag. Prețul 1 fl. 30 cr. — Opu aceasta este o continuare a Cărții de cetire pentru cl. III gimnasială scrisă de același autor, — o carte mult apreciată în toate cercurile pedagogice. Cu atât mai favorabil are să fie apreciat, de sigur, noul op apărut acum, care în literatura pedagogică română se prezintă ca o lucrare forte de valoare. În partea primă opul e însoțit de-o prefață lungă, în care se cuprind instrucțiuni prețioase cu privire la modul, cum sunt a se propune în școlă singuratică piese. Urmază apoi 5 poeme epice din cele mai ales., 20 descrițiuni și narațiuni de diferiți autori distincți, ér la urmă un adaus cu o bogată colecțiune de modeluri și instrucțiuni retorice, stilistice etc.

HIGIENA.

Despre bôlele transmisibile.

Ce este bôla? Bôla este sârătatea turburată, și bôla transmisibilă este aceea, care trece dela om la om, séu dela animale la om, și întors. Bôlele transmisibile se numesc și contagiöse și infecțiöse.

Urmările bôlelor transmisibile sunt de 2 ori grave: grave prin suferințele ce causază, și grave prin aceea că într'un mare număr de casuri sunt împreunate cu mörte.

Dacă bôlele transmisibile n'ar exista, atunci omul, făcând abstracție dela bôle neprevădute și bôlele peste cari, mai ales ca copil trebuie să trecă, n'ar mai avea suferințe corporale, și prin urmare n'ar muri decât când ar ajunge la adânci bătrânețe. Dacă bôlele transmisibile n'ar exista, numărul bătrânilor ar fi considerabil de mare.

Însé omul, din cauza bôlelor transmisibile, nu poate avea fericirea ce ar avea, dacă n'ar exista suferințele corporale, pe cari le causază aceste bôle. El prin aceste bôle are suferințe nedescrribibile și mörte în mare număr, la toate etățile, și mai ales în cea mai fragedă copilărie.

Sé vedem câte-va exemple de urmări rele ale bôlelor transmisibile.

Dalacul. Dacă nu toți dalacii mor, însé toți au suferințe grozave atât în locul desvôltării bôlei, cât și în tot organismul; unii dalacii mor chiar pe neașteptate.

Farcinul (Răpciuga) tot-deuna este mortală.

Turbarea. Acestă bôla declarată este tot-deuna mortală.

Tuberculosa (Oftica). După ce causază suferindului cele mai grele suferințe pe timp îndelungat, în cele din urmă îl omöră.

Lângórea. Puțini sunt cari scapă după ce au suferit mai multe septemâni de această bôla.

Colera. Acest flagel asiatic ucide, ori cât de blândă ar fi, 50% dintre cei îmbolnăviți. Suferințele celor ce au scăpat de mörte sunt nedescrribibile.

Scarlatina (Vêrsatul) Pojarul și Brânca, sunt trei bôlele transmisibile cari seceră între copii. Dintre cei cari scap, după lungi suferințe, mulți rămân cu pierderi de vedere, de auz, rămân tuberculoși și cu multe diformități.

Sifilisul și bôlele venerice causază în lume suferințe infinite, nenumerate. Sifilisul tinde a face din om, această creatură frumoasă, o ființă degenerată și schilodă, producând după mulți ani mai ales suferințe mari și mörte sigură, ér în flórea ei, această bôla produce cel mai mare număr de orbi.

Anghina difterică, Disenteria, Crupul, Tusea convulsivă séu măgărăscă, Pestilența, durerile de ochi contagiöse și altele sunt flagele în omenire, pentru toate etățile omului, cari nu produc numai dureri, dér produc pierderea vieții într'un mare număr de casuri.

Bôlele transmisibile se răspindesc cu mare înlesnire între omeni. Din nenorocire omul însuși crează această înlesnire, după cum vom vedé de altă-dată când vom tracta în special despre unele din aceste bôle.

(„Ap. Săn.”)

ECONOMIA.

De ce n'au unii noroc de porci?

Este în de obște cunoscut, că dela nimic nu se poate omul sérac apuca la ceva, ca din creșterea porcilor. Ei cresc curând, prind a produce curând și se înmulțesc mai tare, decât toate animalele de casă. Și se plătesc bine, căci ei ofer creștinilor (ba chiar și jidanilor nobilitați) grăsimă trebuincioasă la pregătirea bucatelor.

* * *

Trecuse trei ani de când Todor era cătană; feciorii, cari se duseră deodată cu el, prindéu a veni, dér el nu mai sosia. Cei sosiți spuneau, că pe el nu-l lasă până va învăța rēcrutele cele nouē, că el e corporal.

În urmă însé mai tērdiu de cât toți, veni și el.

Ce fusese zdravén și frumos când s'a dus, dér acum ai fi jurat, că-i un fecior de împérat atâta era de rumén și de frumos, și avea o mustăcióră galbină, care atât îi sta de bine.

Sosise într'o Sâmbătă s'era acasă, și nici nu se putu răbda până a doua zi, ci atunci, îndată după cină, se duse până peste drum la Todosia, ducându-i ceva sub-suóră.

stângă cu o ploscă mare și în cea dreptă cu o bătă zdravănă; mai în urmă întră Timoftei, feciorul lui Tôderu Ursului, un fecior cât un zid, cu surman sur frumos, cu ciobote scilpiciose și la grumați cu mătramă de mētasă, ér pe cap cu o pălărie nēgră cu penă de tērg. Când intrară în casă, fiă care dete binețe. „Aflăm pe Dumnețeu cu D vóstră!” Iar lelea Sofica și badea Gavriș răspundéu: „Dumnețeu v'aduce! și le dedea scaun de hodină. Numai Todosia sta nemışcată și torcea din caerul ei cel mare, de gândeai, că nime nu vine.

Lampa ardea frumos, acățată de un cui la grindă, patul era așternut cu perină până sus; pe rudă erau ștergare frumoșe, în cuiere cancéuă vâpsite în multe tețe, după cuiertăiere albe cu flori roșii și vinete, focul ardea zdravăn, semn, că afară era bine frig, ér lângă foc un motan cât un miel sta lungit și ajuta Todosiei la țors. El, ca și Todosia, nici nu băgau de sēmă intrarea pețitorilor.

Cei doi bocotani bătrâni se puseră după mēsă cu căciulele pe cap, ér Timofteiu se puse pe laviță smerit ca pețitorii.

— E frig afară, vere Gavriș, începă bocotanul Nucu, care când se lingușă cătră cineva îi dicea vere.

— Frig, cum n'a mai fost din remeliță, adause Tudoru Ursului. Era sé înghet în saniă învălit în bondă; mé mir de Timofteiu, cum a mânat cail fără mânușă și fără cococ.

— Sânge tiner vere, sânge tiner! dise bocotanul Nucu. Noi ne-am trăit traiul, am rēcit, numai după cuptor suntem buni, ori cólea lângă motanul ăla, după ce trece Sân-Mihaiul, până la Sân-George.

Ear badea Gavriș gazda casei, și lelea Sofica răspundea și ei cum sciau mai smeriți, ca cei séraci cu bogății.

Din vorbă în vorbă se sculă badea Nucu și începă:

— Vecine Gavriș și vecină Sofică:

Scim, că Dumnețeu sfântul a făcut pe Avram, ér din cósta lui a

făcut pe Eva, ca să i fie de ajutor, din minuta aceea bărbatul este cu muere și muerea cu bărbat. Fratele Tôder încă are un băiat, pe Timofteiu, ce-i acólea de față, și i-a venit vremea de căsătorit, decí auzind, că aci la d-vóstră s'ar afla o fetiță potrivită pentru dumniilor, étă am ostentit până la lăcașul lui Dumnețeu și al domniilor-vóstre, sé-i vedeți și sé vé vață, și de-o fi rēnduită dela Dumnețeu, cei bătrâni sé se încuscrescă, ér cei tineri sé se libovescă și mulți ani sé trăescă.

Toți cei din casă strigară: sé trăescă!

Numai motanul și cu Todosia tăcéu și torceau, ca și când nimic nu s'ar fi întâmplat, ca și când nime n'ar fi fost în casă.

Ce-au mai vorbit, ce-au mai sfătuit, puțin ne pasă, destul că s'au dus pe unde a venit, ér a doua zi era plin satul, că la Todosia lui Gavriș au tost pețitorii chiar feciorul lui Todoru Ursului din Pricaz, dér nu vré fata, alții că n'o ia el, fiindcă n'are zestre. Adevérul însă il scim

Fără un purceluș de Crăciun numai cel mai amărit nu se lasă, de unde vine, că porcii tot-deauna sunt în preț, și totuși crescerea lor lasă încă mult de dorit. Vorbirău mulți în foile noastre și în unele cărți chiar despre raționala creștere a porcilor, dăr ce folos? Mulțimea îi tractează și așă ca înainte cu 20—50 ani! Eată ce ne spun cultivătorii cei mari de porci, că ar fi cauza la slabele rezultate, ce se dobândesc prin creșterea acestor animale atât de folositoare:

Crescerea porcilor ar fi cu mult mai bine respătită decât nu s'ar face așa multe greșele proște. Cele mai principale greșele, ce le fac cei mai mulți cultivători de porci, și prin cari au pagube însemnate, sunt următoarele:

1) *Greșita alegere a animalelor de prăsilă.* Cei mai frumoși purceluși se vind dela țită, de friptură, în loc ca aceia să se țină de prăsilă, și se țin numai cei mai slăbuți, mai fără preț. Nică nu se gândesc la aceea, ca să se lase de prăsilă porcii dela scrôfele cele mai productive, séu că se lasă pentru prăsilă numai atunci, când scrôfa cea bătrână a început a-și pierde producțiunea. Prin aceea și porcii, la timpul lor, vor fi puțin productivi. Verii se aleg fără de-a ține sémă, decât sunt cum se cade ori nu, și caută numai să fie eftini.

2) *Reaua grije ce o pun comunele la ținerea verilor.* Comunele pun prea puțin pond pe buna ținere a lor, pe curățenia cotețelor; e porc, dic ei zacă și în tină și mulțămescă-se cu ce capătă. Mai mult: nu țin sémă nică de aceea, că ore câți veri ar trebui, ca să fie de ajuns pentru scrôfele din comună.

3) *Prea timpuria producere a scrôfelor și a verilor.* În loc ca numai după ce sunt de jumătate crescute (după ce sunt cam de 10 luni), ei lasă scrôfele la ver cu 4—5 luni și verii la scrôfe cu 6 luni. Prin acésa animalele de prăsilă, veđi bine, rămân mici și jigărite în totă viața și dau prăsilă puțină și slabă, fără preț.

4) *Lipsa de mișcare la porci.* E drept, că porcii de îngrășat au lipsă de odihnă, dăr ceilalți porci, în deosebă cei de prăsilă, au lipsă de mișcare dălnică îndestulătoare; la din contră cei de prăsilă devin prea grași, produc puțin și nu pot lăpta.

5) *Reaua nutriție a scrôfelor cu porci.* Prin réua nutriție scrôfele merg în-

dăr și din porci se alege aprôpe nimic. Porcii au lipsă dălnică de lapte bun și mult, deci și scrôfele trebuie bine nutrite, ca să pôtă produce acel lapte (veđi bine nu în prima și după fătare). Nu e deci de-ajuns să dăm scrôfelor cu porci baraboi (cartofi), verdețuri, napi și lături slabe, ci trebuie să le dăm hrană puternică, precum sêcară, orz, ovês, cucuruz măcinat, mare și mestecat cu țărițe, zăr, ba chiar și cu lapte.

6) *Prea de timpuriă întărcare a porceilor.* Mulți întărcă porcii chiar cu 3 săptămâni, pe când ar trebui lăsați să sugă cel puțin 6 săptămâni.

7) *Frôsta nutriție a porcilor de prăsilă.* După întărcare nu-i ertat să se țină réu porcii, ba cel puțin în cele de întâiu 6 luni trebuie grijiți cu mare băgare de sémă, să aibă nutremânt îndestulitor, mișcare în aer liber, curățeniă în coteț, timp hotărât pentru nutriție (cel puțin de 4-ori în și), nu mult odată, ci des, (minten-minten) ținerea cu punctualitate a timpului de nutriție, temperatură potrivită în coteț, așternut de pae uscate, lapte dulce curat, mai târziu lapte prins, zăr, bucate măcinate și făcut din ele latură grôsă, grăunte, turte de oleu ș. a. De nu se țin porcii după întărcare cum se cuvine, cresc încet, subțiri, slabi. De-i ținem în coteț, fără mișcare, se bolnăvesc și încetul cu încetul pot peri.

8) *Reua ținere a porcilor celor bătrâni de prăsilă.* Necurățeniă, réu așternut, lăsarea gunoiului în coteț, neaerisirea recerută, lipsă de beutură, necurățeniă trôcelor (velauelor), neobservarea ferbințelei, frigului și lipsei de apă la pășunat; tôte aceste aduc daună cultivatorului de porci.

9) *Necorespundătoare clădire a cotețelor.* Aci de bună sémă se observă cele mai mari greșele. Porcii zac în aer puturos, în întunec, pe pământul putred, asudă véra și inghietă érna, scrôfele se vatămă când sunt împovărate în ușile celereleși în unghetele cele întunecose, sunt conturbate de șoreci și cloțani, pătinesc de trihină ș. a. și chiar de sunt bine nutrite, nu respătesc în de-ajuns hrana cea bună.

10) *Crescerea porcilor, ținerea și îngrășarea lor e lăsată în cele mai multe locuri femeii, ca lucru de a doua mână, bărbații habar nu au de ei.* Dăr și afară de aceea femeia are destul lucru, cât să nu ne prindă mirare, decât nu tot-déuna

pôte face și pentru porci tot ce ar trebui să facă, și lasă acésa afacere în grija slugilor, în credință, că pentru acele dobitoce e bun ori-ce nătarău. Dăr se înșelă grozav și apoi se mângăie, că n'are noroc la porci, ori că creșterea și cultivarea lor nu se plătesce.

Decă tot omul are noroc la porci, și cultivarea lor e cea mai bine plătită și respătită, dăr trebuie ca ea să se facă în mod rațional, fără greșele, căci greșelele costă bani!

i. p. r.

O pățaniă a regelui Victor Emanuel.

Despre regele italian *Victor Emanuel*, care era numit „regele cavalera”, povestesc acum un general, care era între adjutanții săi, următoarea istoriă interesantă:

La începutul vânătorilor, pe care le aranja într'o vreme regele în ținuturile Aosta, Victor Emanuel, pe care încă nu-l cunoscuse poporațiunea de pe acolo, în rătăcirile sale ajunsese la un riu, ce curgea repede, peste care nu se afla nică un fel de trecătoare. Regele rugă pe un țeran, care lucra în apropiere, să-l trecă dincolo, pentru o respătită bună. Țeranul se codi puțin, dăr străluoiera pieșei de cincă francă ținute înaintea ochilor săi, i-a învins frica de riu, și cel repede și de greutatea vânătorului bine încărcat. Luă deci în spate pe rege și-i spuse, să nu se misce, căci ușor își pôte pierde cumpătul între stâncile riuului atât de repede curgător. Regele ascultă câtă-va vreme de țeran și ajunseseră deja cam pe la mijlocul riuului, când de-odată se întorse să vadă, decât câinii săi vin după dânsul. Acésa mișcare neașteptată olătină și pe țeranul, care înainta cu multă băgare de sémă și care în urma acestei mișcări numai cu greu se putu ține să nu cadă. Mănios el îi strigă regelui:

— „Măgarule!”

La acésa observare, nu tocmai măgulitoare, regele îi răspuse țeranului:

— „Tu ești măgar, căci tu mă duci pe mine!”

Nu peste mult apoi ajunseră norocoși la celalalt țerm și țeranul mormăi érăși ceva către rege, a căruia mișcare era aprôpe să-l prăbușescă între stânci. Și când regele răspuse vorbelor mănioșe ale țeranului numai atăta, că și el ar fi avut parte de aceeași sorte tristă, blândul țeran din Piemont dăse următoarele:

— „Ție 'ți-e ușor, căci ești bogat și nu 'ți-ai lăsat familia în necaz, dăr eu trebuie să muncesc pentru cei trei copii ai mei, pentru nevasta mea și pentru bătrâna mea mamă”,

— „Din acei cincă franci, pe care 'ți-i-am dat”, dăse mai departe regele, „puteți trăi bine câte-va zile.”

— „Cei cincă franci nu-i cheltuesc, ci îi pun lângă ceilalți douăzeci”, răspuse țeranul, „și când vor fi cincă-deci, atunci îmi iau ou ei un măgar”.

— „Un măgar?” întrebă regele, „de ce nu mai bine un cal?”

Aușind acésa, blândul țeran privi atât de uimit, ca și când ar fi spus ceva, ce nu se pôte întâmpla, și dăse mai departe: „Decă a-și avé un cal, a-și fi om bogat, căci atunci a-și aduce dimineța și séra lapte și verdețuri ôșpeților de peste vară. Dăr atăți bani, dău, nu voi avé nică odată.”

După aceste regele întrebă pe țeran de locuința sa și plătindu-i cei cincă franci, îl lăsă acolo, ér țeranul să apucă din nou de lucru. Când, după ce sunară clopotele de vecernie, țeranul se reintorse la casa sa, găsesce pe ai săi în mare bucurie înaintea casei.

— „Ce însemnă acésa mare bucurie?” îi întrebă el.

Acésa, nu însemnă dău alta, decât, că bunul nostru rege, pe care l'ai trecut peste riu, și-a trimis în cinste calul acesta și afară de aceea douăzeci de galbini, ca să ne zidim pe acești bani grajd, și să ne cumpărăm unelte și căruța. Țeranul era aprôpe să cadă jos de spaimă și ștergându-și fruntea strigă desnadăjduit:

— „Ce va fi de mine, regele a fost acela, căruia i-am dăis măgar?”

În sfârșit însă se domoli, vedând din daruri, că regele totuși nu e supărat pe el. Cu cel dintâi prilej apoi călări până la Turin și așteptă pe rege pe obicinuitul său loc de preumblare. Ér când Victor Emanuel se apropiă de dânsul, cădând în genunchi îi mulțămii pentru grația lui regescă și recunoscu, că el a fost măgar atunci, când n'a cunoscut pe bunul său domn.

Facerea Vinului.

Un vinicultor de frunte dă următoarele statură aceloră cari voesc să facă un vin bun:

1) Să se începă culesul viilor pe câtă vreme strugurii nu sunt încă prea copti, căci vinul bun are nevoie de puțină verdeț. Vinul făcut astfel nu este atât de bogat în alcool, dăr s'a recunoscut în tot-d'a-una că din punctul de vedere negustoresc puțină frăgețime valoréză mai mult de cât un grad de alcool. Vinul făcut din struguri prea copti nu este bun.

Lelea Todoră, mama lui Todor, de supărare și de părere de réu nebuni, vorbea singură tot cu Todor și despre Todor, apoi începea a-l nenera și a-l îmbuna: Lasă Todor, dragul mamii, că cum vii din cătane, te însămă mama cu drăguța ta, cu Todoră. Apoi începea a hori singură cât o lua gura:

Cine despărțesc dragi
Pôrte-i corbi carnea'n fagi
Ôsele pe sub copaci.

Decă vedu badea Nucu, ce pacoste a dat pe casa lui, stétu posomorit cât stétu, apoi cercă cu popi, cu doftori, cu vrăjitori, și vedând că tôte nu au sfârșit bun, cădă și el în desperare, îl apucă o jele și un dor după Todor și o milă de muerea lui, și numai se tređia plângând ca un réu băiat și vorbind și el în lături.

Când s'a plinit anul de când veni Todor din cătane, badea Nucu și lelea Todoră erau în grôpă lângă Todor. El își tăiasse grumății cu bri-

Mult tare nu stătu, că avea de vorbit multe cu ai lor, dăr atăta tot a stat până a întreat de trăit pe badea Gavriș și pe lelea Sofica și pe Todoră. Ear la „rêmăisănătos”, Todoră l'a petrecut pân' la pragul țindei, unde au plâns amândoi de bucurie, că se mai ved și îmbrățișăți își jurară, că de acum nu mai e mult până vor fi tot la olaltă, ca bărbat și muere.

După ce ajunse acasă, până a nu se da la culcare, se puseră părinții a-l învăța, cum are să se pôrte acum, ca fecior de însurat:

— Acum, începă badea Nucu, nu ești cotângan, ca și când te-ai dus în cătane, ești om ca toți ômenii, numai cu muere îți e dator Dumneșeu, decă veđi dragul tatii și te pôrtă ca feciorii de însurat. Nu înțina capul fetelor, care nu-s de casa noastră. Pân' ai fost tu dus, noi ne-am tot gândit, cu cine să te potrivim ca să âmbli bine. Ascultă dără de noi, că nu-ți vrem réu, fără binele.

— Eu, răspuse Todor, mi-am

dat vorba la Todoră, până a nu mă lua cătană, ca să mă aștepte, că o voi lua-o. Ea m'a așteptat, acum m'ar bate Dumneșeu, să nu-mi țin vorba. Numai pe ea o iau, ori de nu mă lăsați, merg de unde am venit, și în satul meu nu mai pun piciorul veci purure vecinică.

Mai înlemniră bătrâni când au dăru vorba cea hotărâtă din gura lui, dăr ér își gândiră: Te miri, dăr de s'a gândi pe alta?

A doua și, Duminecă fiind, Todor merse la biserică cu Todoră, ca înainte de asta cu trei ani. Ea avea pe cap, — peste pârul ei cel frumos, ce nu mai avea nică o fată în Réstoci, — năframă de mêtasă vênătu cu pene roși, i-o adusesse Todor din Viena. Curând se umplu satul de acésa veste și toți dăceau: Nô, o să vedem o nuntă, cum n'a mai fost de când e Réstoca! Alții însă dăceau: Nu cred să se învoescă badea Nucu.

Și cei din urmă avură dreptate. Badea Nucu și lelea Todoră nu se învoiră și merseră chiar la popa

și-i spuseră nu cumva să credințescă și să cunune pe Todorul lor cu sărântoca de Todoră lui Gavriș, că de face un lucru ca acela, nu mai popescă 'n veci nicăiri.

Astfel, zădărniciță fiind înșoțirea lor, Todoră sta închisă, plângea și și nôpte, nu putea eși între ômeni de rușine și de necaz; el âmbli ca buigat de cap, nu mânca, nu bea, nu-l prindea somnul, numai tot cu gândul la ea era. În urmă ea, de rușine și de supărare, cădă la pat, de unde în scurtă vreme o duse popa la grôpă, ér el, Todor, slăbi pe picior de era numai umbră. Nu era și lăsată de Dumneșeu să nu mERGă odată pân' la mumentul ei, acolo plângea ca un băiat réu. Și nôptea mergea adese-ori și plângea, o striga pe nume. Ômenii dăceau, că-l pôrtă s meul.

Odată, trecând într'o nôpte întunecôsă puntea, să mERGă în cîntirim, luncă și cădă în vale, unde se înecă și de unde numai a patra și il afară pescarii și-l scôseră afară de-l îngropară.

2) Trebuie să se ia numărul de culegători necesar ca să umple tocitorul într-o singură zi. Să nu se lase strugurii nici-odată două zile pe rând în acelaș tocitor, decât el n'a putut să fiă umplut în prima zi, căci prin acesta s'ar turbura fierberea vinului și calitatea lui s'ar micșora. Să se porțe grije, ca culegătorii să nu culégă numai strugurii copti, ci și ciorchinele cari nu sunt cöpte pe deplin și cari se găsesc de regulă la extremitatea vițelor. Zeama ce conține acești ciorchini vor da vinului acidul tartaric natural, foarte necesar pentru gustul său ales.

4) Să se culégă strugurii în cea mai mare curățenie și să se escludă, pe cât se va putea, frunzele de viță și toate corpurile străine a căror prezență în tocitor este vătămătoare vinului. Să se arunce la gunoi toate ciorchinele mucigăite, stricate sau putrede.

5) Să se ridice mustul din tocitor imediat după terminarea fierului sgomotos. Acestă fierbere durează 5—9 zile la temperatura ordinară și 10—13 zile la o temperatura rece.

6) La ridicarea vinului din tocitor să se puie vinul de masă într-o butie departe de tot. Dacă cantitatea de lichid care provine din tocitorul deșertat nu este de ajuns pentru de-a umplea această butie, trebuie să se deșerteze două tocitoare în aceeași zi.

N'avem nevoie să spunem că în cursul anului trebuie să se supravegheze cel puțin de cinci sau șase ori toate buțile și toate bolobócele góle. De câte ori e nevoie, vasele acestea trebuiesc sulfurate, pentru ca să păstreze vinului un gust bun. Acestă întreținere este indispensabilă, căci almintrelea vinul pus în ele prinde gustul lor.

Când se va voi să se umple o butie, trebuie să se deschiză porțița acelei buți și să se deschidă cu totul vrana cea mare de sus, lăsând butia să stea ast-fel deschisă cel puțin opt sau de ceasuri înainte de a o umplea. Cu modul acesta se stabilește un curent de aer care alungă toți vaporii de puciósă; observațiunea această este foarte importantă de vreme ce compozițiunile sulfurose introduse în vin îi alterează într'un mod considerabil calitatea sa și mai cu seamă colórea lui.

Pompele, țevile, furtunile și toate aparatele de chelărie trebuiesc păstrate în cea mai mare curățenie. Țevile trebuiesc bine scurse la fiă-care dată după ce au fost întrebuințate,

iar de câte ori se întrebuințază, trebuiesc spălate mai întâi cu apă curată. Dacă această apă va avea o mică presiune, operațiunea va fi cu atât mai bună.

Vinul ce se scóte dintr'un teasc trebuie pus în aceeași zi într'o butie care trebuie să fiă umplută până seara. Nici-odată nu trebuie să se umplea două zile o butie, lăsată neumplută din ziua precedentă.

Munca.

(După Hermann Thon.)

Muncă, muncă! isvor de binecuvântare;
Mărire și onóre puterii tale,
Tu produci din întunec lumină
Și din simplu tu faci nobil!
Din mișcare răsare dreptatea,
Din lucrare încolțesc nobilul,
Vai celui ce nu lucrează!

În órele petrecute nelucrând
Piere cea din urmă scânteuță de ouagin,
Leneșul cuprins de bolă
Face sânge negru, sânge rău;
Măhnirea-i încreșese fruntea,
În creeri clocesce nebunia
Și'n fine inima lui se stinge total.

Omule! Ori-ce te-ar ajunge,
Munca este cuvântul magic,
Munca este spiritul norocului,
Munca e asilul păcii!
Pulsul îți bate mai repede,
Privirile-ți sunt mai limpezi
Și inima ta-i mai liniștită.

Popóre! Lăsați invinuirile și murmurul
Preste idololatrii;
Vreți să bateți vre-un idol,
Taiati lenea din rădăcina,
Numai munca rupe lanțul,
Munca face popóarele libere!

Glume.

Vasile și Ghiță. Vasile ducea ceva sub suman și prietinel său Ghiță îl întrebă: „Ce ai acolo, frate? — „O sabiă“, răspuse Vasile. Ghiță caută și află o sticlă cu vin; o beu numai decât și dete sticla înapoi dicând: — „Na, iată, îți dau téca înderét“.

Un străin în Bucuresci. Străinul (cătră gardist): „Spune-mi, te rog, unde e muzeul? — Gardistul: „Este față'n față cu statua lui Mihaiu!“ — Străinul: „Dér statua lui Mihaiu unde e?“. Gardistul: „Față'n față cu muzeul!“ — Străinul: „Îți mulțămesc! Salutare!“

Colinde.

A cui sunt aceste curți?

A cui sunt aceste curți?
Hai corinde-mi Dómne!
Curți înalte minunate
Și de sóre luminate!
Împrejur grădini de flori
Și cu turnuri până 'n nori!
În mijlocul curților
Pusa-i mеса domnilor,
Și la mеса cine șede?
Mulți boeri și Domnul sfânt.
Dér pe mé-ă ce e pus?
— Páhar cu vin străcurat
Și pită de grâu curat.
La întâiul corn de mеса
Șede Domnul Dumneșeu;
La al doilea corn de mеса
Șede Petre soțul său;
La al treilea corn de mеса
Este Ioan-Sântion
Lângă el al curții domn,
C'un páhar mare de vin
Tot inchină și măresce
Pe Dumneșeu pomenesce.
Alt páhar mai mititel,
Mititel și d'aurel

Iubite amice, scii tu că cășetoria este o loteriă? — Și ce număr ai tras? — Numérul șépte!

Prietinel: Nu mai plânge, prietene, răposata ta soție de sigur este acum în ceriu.

Văduvul: Nu cred, frate, că va fi ajuns în ceriu; de-ar fi acolo, de sigur că acum ar durdui!

MULTE ȘI DE TOATE.

Un obicei indian.

Unul din multele obiceiuri ale popoului indian este și următorul: Dacă Indianului îi móre o fată, atunci el încheie în colivă o păsărică tânără, până prinde a cânta. Când începe să cânte, membrii familii și drăguțul răposatei o acopăr de sărutări și de desmierdări, după care o lasă liberă ducându-o la mormântul răposatei. Indianii cred că atunci păsărica sbóră de-a dreptul în lumea spiritelor spre a duce sărutările și desmierdările celor rămași la ceea ce s'a mutat de la ei. De multe-ori se ved până în 30 de păsărele slobóđite preste grópa cutărei răposate, semn că atăția deplâng mórtea ei și îi trimit salutare.

Câni încălțați.

Unii locuitori din Anglia au nisea câni de luc de soiuri „setter“, „pointer“, și „bull-dog“, pe cari îi încălță în timpul iernei și pe timp ploios cu papuci de piele de căprióră și cu talpă de iuxt. Din cauza această în Londra sunt mai mulți păpuarii pentru câni.

Răsunarea unei mirese batjocorite.

Nicări o cășetoriă nu a avut un stirșit așa de tragic-comic, ca în Rechnitz, în Austria.

Dómna W. K. o văduvă, care dispunea de o avere înmóșă, a făcut cunosință cu un măcelar din Viena, tot văduv, și între aceste două mimi văduve era să se încheie cășetoriă.

S'au făcut toate pregătirile pentru nuntă. Venise și mirele.

La început declarase, că cășetoria nu e pentru el o cestie de comeróiu, ci de inimă, de aceea nu pretinde, ca viitórea sa soție să prefacă în bani casa și móșiile ei; cu toate acestea, în óra din urmă, se vede că a ajuns la convingerea, că tot e mai bine să regulese și cestia averii, cu ceea-ce însă d-na W. K. nu s'a învoit.

După multă regândire în fine mirele renunță la planurile sale materiale, declară însă totuși, că înainte de a merge la biserică vrea să se ducă și la un bărbier. Póte, că nu i-a convenit cel din oraș, séu

póte că nu s'a soit orienta pe strade, destul, că — s'a rătăcit pe la gară și plecă la Viena, fără să-i mai pese de mirésă și de nuntași.

Dér dómna W. K. nu e numai o femeie practică, ci foarte rezolută. S'a decis repede, plecă după desertor și după o parlamentare de 8 zile i-a reușit să învingă încăpăținarea omului „neras“ și să-l facă să primescă jugul cășetoriei.

Ea aduse pe cel fugit în triumf înapoi la Rechnitz, și într'o zi, la 11 óre a.m., amândoi steteau în biserică evangelică înaintea altarului, ca să primescă binecuvântarea preotului.

Dér când preotul a pus iritatiei mirese întrebarea obișnuită în ce privește votul de iubire și credință, atunci această aruncă o căutătură sdrobitóre asupra mirelui, ce sta lângă ea și pronunță un nu puternic și mánios!

De când își aduc aminte ómenii, nu s'a mai întâmplat în biserică un scandal atât de urit.

Nici nu s'au recules bine de spaimă preotul și cei prezenți, — mirésa dispăruse deja, s'a pus în „trăsura de mirésă“ și călători cu iuțela vântului spre casă. Acesta a fost o răsunare bine și artistică înscenată pentru batjocura ce i se făcuse.

Siugur, părăsit, eși exmirele, în frac și în olac, din biserică; acum are timp să se cugete asupra șireteniei și caprițului femeilor.

Tergul de rimători din Steinbruch.

Starea rimătorilor a fost la 9 Dec. de 3668 capete, la 10 Dec. au intrat 203.— capete și au eșit 405, rămânând la 11 Dec. un număr de 3,772 capete.

Se notéză marfa: unгурescă veche, grea dela —.— or. până la —.— or. marfă unгурescă tineră grea dela —.— or. până la —.— or., demijlooc dela —.— or. până la —.— or. ușórá dela —.— or. până la —.— or.

Marfă țeránescă grea dela —.— până la —.— or. de mijloc dela —.— or. până la —.— or. ușórá dela —.— or. până la —.— or.

Marfă sərbescă, grea dela 55.— or. până la 56.— or. Transito, mijloci grea dela 55.— or. până la 55.— or. transito ușórá dela 50.— or. până la 51.— or.

Calendarul săptămănei.
DECDEM VRE are 31 zile. ANDREA.

Zilele	Călend. Iul. v.	Călend. Gregor.
Dum.	3 S. pr. Sofronie	15 Valerian
Lun.	4 † Sf. m. Varvara	16 Eusebiu
Mart.	5 † C. p. Sava.	17 Lazar
Mer.	6 † Sf. Păr. Nicolae	18 Grațian
Joi.	7 Păr. Ambrosiu.	19 Abraham
Vin.	8 C. Patapiu	20 Amon
Sâm.	9 Zémisl. Sf. Anei	21 Toma

ciul, ér ea se încese în ciubérul cel cu leșie, când pârluia haine. Ómenii diceau, că i-a omorit smeul, ori că Todosia a fost strigóie și i-a dus pe toți unul după altul, că ce nu lăsară pe Todor să o ia.

Când vorbiau ómenii de această întâmplare, își făceau cruce și dicéu: Dómne apărá și pe puii de năpărcă de ce n'ai păđit pe badea Nucu și casa lui.

Ér fetele în ședétóre horeau:

Cini ne-a despărți pe noi,
Aibă grajdul fără boi
Și staulul fără oi;
N'aibă apă rece 'n vase,
Nici pită albă pe masă,
Nice sănătate 'n óse.

Reteag, Novembre 1895.

I P. Reteaganul.

Tot prin mâni se parânda
Pân' la Domnul ajungea,
Ér Domnul așa graia:
Vinde-ți-mi acest páhar,
Pe bani buni, nu-l cer în dar,
Ori mi-l vinde
Ori mi-l schimbă.
Domnul curții răspundea;
Nici am páhar de vânđare
Nici am páhar de schimbare,
Că nanașu mi-l'a dat
Când pe min' m'a cununat.
Grăi Domnul Dumneșeu:
Țineți déră 'n casa ta
Acest páhar d'aurit
Și-mi tráescóe fericit!

(Din Reteag.)

i. p. r.

I

Colo 'n sus la răsărit,
Florile daibe*)
Răsărit'o răsărit
Doue sfinte mănăstiri,
Cu turnuri până 'n noruși,
Cu zimbrelé pân' la stele.

*) Se repetă după fiă-care vers.

Slujba sântă cine-o face?
Noué popi, noué dieci,
Și p'atăția patrieroi.
Slujba sântă cine-o ascultă?
Da, o-ascultă Maica sântă,
C'un fiuț micuț în brațe.
Maica-ascultă, slujba-o face,
Fiul plânge și nu tace;
Maica sântă asculta
Cătră fiul ei dicea:
Taci, fiule, taci dragule,
Că decât slujba a gata,
Ție fiule țiu-oi da:
Doue mere 'ntr'aurele,
Sé te joci mereu cu ele.
Nici așa, n'a mai tăcut,
Și maică-sa a grăit:
Taci, fiule, taci dragule!
Că ție țiu-oi dărui:
Páharul botezului,
Scaunul județului;
Pe cei mici îi boteza,
Pe cei mari îi cununa,
Pe bétrăni 'i 'nmorménta,
Din scaun vei judeca.
Nici așa n'a mai tăcut,
Ci cătră maică-sa a grăit:
Cum n'oi plânge, nu m'oi frânge.

Bursa de mărfuri din Budapesta.
din 11 Decembrie n. 1895.

Table with 4 columns: Săminte, Calitatea per hect., Prețuri per 100 chilgr., and Până. Includes items like Grâu Bănățenesc, Orz, Ovės, Cucuruz, and Hirică.

Bursa de Bucureșe
din 11 Decembrie n. 1895.

Table with 4 columns: Valori, Do. bândă, Scad. cup., and Cu bană gata. Lists various financial instruments and bonds.

Cursul pieței Brașov.

Table with 3 columns: Valori, Vând., and Vând. Lists market rates for various currencies like Banconote rom. and Argint român.

Cursul losurilor private
din 11 Decembrie 1895

Table with 3 columns: Losuri private, Comp., and Vînd. Lists private lottery rates for various locations like Basilica, Credit, and Clary.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

S C O M P T U R I :

Table with 2 columns: Valori and Valori. Lists bank exchange rates for various banks like Banca Rom. ult. div. fr.

Cursul la bursa din Viena.

Table with 2 columns: Valori and Valori. Lists market rates for various commodities and currencies like Rentă ung. de aur and Paris.

Prețurile cerealelor din piața Brașov.
Din 13 Decembrie st. n. 1895

Table with 3 columns: Măsură sau greutatea, Calitatea, and Valuta a trioa. Lists grain prices for different grades like Grâu cel mai frumos and Săcără.

Că mie mi-i rënduit,
Că eu să mor răstignit.
Când aici am scoborit,
Etă maică ce-am ărit:

II

Da ăst prasnice lumnat,*
Noi cu drag l'am așteptat,
S'auđim ăngeri cãntăud,
Cu stăua cãlătorind,

Ăngeri din ceriu că venea,
Și veneau pe la păstori,
Călea năptea pănă 'n ăori.
Când pe la ei ajungea,

Boereni, 1895.

Constantin Manu,
învătător.

Cereți un catalog de prețuri, care trimite gratis și franco. **Brüder Placht** prima fabrică de corde și instrumente musicale. **Schömbach Nr. 379**, lângă Eger (Boemia).

licitație se va socoti prețul a fi-cărei parcele după măsura suprafeții din plan cu 50 cr pe un metru cua-drat, Licitatorul din urmă este obli-gat, după ce va urma incuviințarea autorității competente asupra resul-tatului licitației, a depune bani, și parcela vëndută pentru clădire in decurs de trei ani dela ăiaa incu-viințării să o clădească.

Condițiile licitației și planul de parcelare se pot vedea în cancela-ria oficiului de casă a comunei bi-sericescă ev. în orele de oficiu. De altfel condițiile licitației se vor a-terne și ceti în ăiaa de licitație. Terminul pentru predarea ofer-telor în scris, care trebue să fiă pro-vădute cu un timbru de 50 cr., în cancelaria oficiului preotului ov. oră-șenesc, este fixat pănă în 27 Decem-vre a. c. 9 ore a. m. în care ăi se va ținea și licitația în odaia capite-lului din curtea preoțească ev. din cetate,

Ofertele ce se vor preda se vor deschide numai după ce se va fi ter-minat licitația.

Adjudecarea va fi acoliua care va da mai mult. Doritorii de a cum-păra se invită a lua parte atât pe cale de oferte cât și la licitație.

Brașov, 12 Noembrie 1895.
841,3-3 Presbiteriul v. A. B.

Adevăr!
Neintrecută și în lumea intrăga mare senzație au făcut **Colectia-Austria**, care constă din 15 bucați bijuterii (ar-gintării) splendide, numai pentru **5 fl. 75 cr. un ciasnornic Remon-toir** de aur fason, pentru busunar. **15 bucați 5 fl. 75 cr.**

Regulat punctual (pe 36 ăre), me-chanism de precisiune și placă emai-lată. Capacurile ciselate frumos, sunt lncrate din aur numit fason, care nu se distinge de aur curat și nu-și perde lustrul. — Pentru mersul regulat al sus numitelor ciasnornice, dau în scris o garanție de 3 ani.

PUBLICAȚIUNE.
Din mai multe posesiuni de pă-dure și liveđi ale comunei biseri-cescă ev. din Brașov, care sunt si-tuate în Predeal lipit de frontiera ungară și română traversând sosăua printre ele s'au marcat pe temeiu unui operat tehnic mai multe parcele de mărini deosebite, carii sunt des-tinate pentru clădirii de locuințe de vară. Din parcelele marcate se ofe-ră public spre vëndare de ocam-dată 32 parcele, și anume care sunt în Plan de parcelare înscmnate dela Numătu 1 pănă inclusive 4, 16 pănă inclusive 43.
In urmarea acăsta se scrie o pertractare de oferte și licitație. La

Cea mai fină miere — Schleuderhönig,
din stupina mea, circa 600 Kgr. se vinde de sub-scrisul en gros a 55 cr., ăra în detail a 60 cr. klgmul.
În sticle grăse provădute cu capace de tinichea și etichetă
Un kigr. a 78 cr., o jumătate kigr. a 45 cr.
Sticlele mele de miere de 1 kigr. le rescumpăr cu 17 cr., ăra pe cele de 1/2 kigr. cu 14 cr. bucata.
Recomandă **Ión Aron, învătător român, Brașov, Strada Sf. Nicolae Nr. 9.**

* La fiă-care vers se ăic cuvintele: Dimi-nița lui Crăciun.

Comptoarul :
Váczikörut 16
lângă
Basilica.

Iustinian M. Grama

Casa
fondată în anul
1872.

BUDAPESTA.

Comerciant engrossist.

Unicul Specialist în produse de Petroleum.

Am onore a avisa onoratul public român, cumcă dela 5 Octomvre a. c. **am primit**, din **Pensylvania** (America) singurul depositor în specialitatea de Petroleu :

Kaiseroel-Petroleum.

Marca „Imperator“. prima Type blanc neesplodabil, fără miros.
Cântar specific 0.805. Punctul de aprins 40° Abetest. Garantat cu 20—22% consumul mai puțin ca la petroleul indigen. Puterea flăcării cu 15—18% mai mare. Prețul fl. 32 per 100 kilograme, inclusiv vama, Netto, esclusive Barel franco stațiunea drumului ferat ori unde în Ungaria séu Transilvania. Netto Cassa reluare (Nachname).
Cantitatea cea mai mică este un Barel original circa 160 klgr. Netto.

Comerciu en gros de Vin Spaniol

VINNADOR

Hamburg. Viena.

Astupat cu capse tipărite roșu.

Medic. Malaga Sect, Sherry, Xeres de la frontera, Cognac franțuzesc ++++, +++++, V. S. O., în butelii originale și cu prețuri originale,

Se află de vânzare în **BRAȘOV**, la **FRITZ CZEKELY**, la **Elefant**, podu bătușilor, strada Hirscher.

A se observa Marca Vinnador precum și sigilul mărcii, registrat la Tribunal. Numai buteliile provădute cu acestea se garantează.

SALVADENT

Medalie de aur.

(Pulvis antisepticus comp. Popini)

Medalie de aur.

Aprobat de consiliul medical superior civil și de cel militar.

Remediu sigur pentru înălțurarea durerilor de măsele și de dinți stricați, precum și a bôlelor de gingii, gură și gât, vindecând chiar nesuferitul miros de gură și guturaiul.

Pentru desinfecțarea gurei ca toaletă igienică, **Salvadentul** înlocuiește cu tolos tôte apele de gură, topind resturile dela mâncare, ce putrezesc și infectează.

Salvadentul se mai pôte întrebuița cu succes și în contra scurgerilor de urechi și de nas, înlocuind nesuferitul „Iodoform“ în tôte ranele și rănirile, ca pansament.

Salvadentul se găsește în tôte farmaciile și drogheriile din țară, precum și la inventator.

Adresa poștală : **POPINI, București.**

DEPOSITE: în **Viena** la farmacia A. Schmidt, I. Lugeck 3; în **B.-Pesta** la farmacia I. Török.

Cutia 60 cr.

Nr. 881,6—6

Antreprize de pompe funebre

E. Tutsek.

Brașov, Strada Porții Nr. 4. Colțul Têrgulă boilor.

Recomandă on. publică la casuri de mörte, aședământulă seu de înmormântare bogat a sortat în cari tôte obiectele, atât sorte mai de rând, cât și cele mai fine, se pot căpăta **cu prețuri ieftine.**

Comisiune și **depon de sicriuri de metal** ce se pot închide hermetic, din prima fabrică din Viena.

Fabricarea propriă a tuturor **sicriurilor de lemn, de metal și imitațiuni de metal și de lemn de stejaru.**

Depou de **cununi** pentru monumente și **platici** cu prețurile cele mai moderate.

Representanți de monumente de **marmură**, care funebre proprii cu 2 și cu 4 cai, precum și un **car funebru** vëndut pentru **copii**, precum și cioclii.

Comande întregi se esecută **prompt și ieftin**, iau asupra-mi și **transporturi de morți în străinătate.**

În fine recomandă și biroulă meu mijlocitoră procedând cu cunoscută-mi soliditate.

La casuri de mörte a se adresa la

E. Tutsek.

16—*

Ajutor grabnic și sigur

pentru

SUFERINTE DE STOMACHU ȘI URMARILE ACESTORA!!

Mijloculă celă mai bună și efice pentru menținerea sănătății, curățirea sucuriloră precum și a sângelui și pentru promovarea unei mistuiră bune este deja pretutindenea cunoscutulă și plăcutulă

„Dr. Rosa's Lebens-Balsam“.

Acestă balsamă preparat cu îngrijire din erburile alpine cele mai bune și tãmditóre sã dovedesce ca fôrte folositoră în contra tuturoră greutățiloră de mistuire cărcelă de stomach, lipsa de apetiț, rigăelei, congestiuniloră, haemoroideloră etc. etc. În urma eficeității sale a devenit acestă balsamă acum ună singură și dovedită **medicamentă de casă populară.**

Sticla mare costă 1 fl., mică 50 cr.

Mii de scrisori de recunoștință stau la dispoziția!

FIȚI ATENȚII!!!

Spre a evita înșelătorii. facu pe fiecare atentă, că fiă-care sticla cu **Dr. Rosa's Lebens-Balsam**, care singură numai de mine este preparată după receta originală, este învêlită în hãrtiă grôsă albastră, care pôrtă în lungulă ei inscripția: **Dr. Rosa's Lebens-Balsam** din farmacia „zum schwarzen Adler“, B. Fragner, Prag, 205—34 în limba germână, boemă, ungară și franțeză, și cari suntă provădute cu alăturata marcă a fabricelă luată sub scutulă legală.

Dr. Rosa's Lebens-Balsam

Veritabilă sã pôte procura numai în Depositulă principală ală producătorulă

B. Fragner,

Farmacia „Zum schwarzen Adler“ Prag 205—3.

În **Budapesta**: la farmacia I. von Török.

Tôte farmaciile din **Brașov**, precum și tôte farmaciile mai mari din monarhia Austro-ungară au deposită din acestă balsamă de viață.

Totă de acolo se pôte avea:

Alfia de casă universală de Praga

(Prager Universal-Haussalbe)

ună medicamentă sigură și prin mii de scrisori de mulțămire recunoscută în contra tuturoră inflamațiuniloră, răniloră și umflăturiloră.

Acestă se întrebuițeză cu succesă sigură la inflamațiunilă, la stagnațiunea laptelă și întărirea țiteloră cu ocași nea iufărcării copilulă, la abscese, ulcere, pustule cu puroiu, carbuncule; copturi la unghie, la panariții (ulcerațiunilă degete, la întărituri, umflături, tumorea glanduleloră limfatică, lipume etc. — Tôte inflamațiunile, umflături, întărituri se viadecă în timpulă celă mai scurtă; la casuri fuses, unde s'a formată deja purolu, absorbă buba și o vindecă în timpulă celă mai scurtă fără dureri.

În cutiøre a 25 și 35 cr.

Fiți atenți!

De-ore-ce alfia de casă universală de Praga sã iriteză fôrte desă, facu pe fiă-cine atentă, ca singură numai la mine se prepară după receta originală. Acestă este numai atunci veritabilă, decât cutiørele din metală galbină, în cari se pune, suntă înfășurate în hãrtiă roșie pe care se află tipărită în 9 limbi esplicațiunea cum se întrebuițeze, împachetate și în cartone vinete, — cari suntă provădute cu marca fabricelă de mai susă.

Balsam pentru auș.

(Gehör-Balsam)

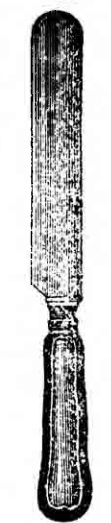
Celă mai probată și prin multe încercări celă mai temeinică medicamentă pentru vindecarea aușului greu și spre redobândirea aușului perdută. **1 Flacon 1 fl.**

Marea bancrută!

New-York și Londra n'au lăsat necruțat nici continentul european și marea fabrică de argintărie s'a vëndută necesitată sã dăruiescă întregulă ei deposită în schimbulă unei răsplate mică pentru muncă.

Eu sunt imputernicit să îndeplinesc acest mandat.

Eu trimit: prin urmare ori cui, fiă bogat, ori sărac, următoarele obiecte pentru mica sumă de **fl. 6.60** și adecă:

- 6 cuțite fine de masă cu lamă veritabilă englesă,
- 6 furculițe de argint patent american dintr'o bucată,
- 6 linguri de argint patent american,
- 12 lingurițe de argint pentru cafea patent american,
- 1 lingură de argint pentru supă patent american,

- 1 lingură de argint pentru lapte patent american,
- 2 ciocănele de argint, pentru spart ouă, patent american
- 6 cese Victoria englezesel,
- 2 caudelabre de masă,
- 1 strecurătoare pentru cėiu,
- 1 zaharniță,

44 buciți la un loc.

Tôte cele 44 de obiecte sus amintite au costat mai înainte fl. 40 și acum se pot cumpăra pe prețul bagatel de fl. 6.30. Argintul patent american este un metal alb, care își păstrează colorea argintului 25 de ani, despre ceea ce se garantează.

Cea mai bună dovadă, că acest inserat **nu e o șarlataniă**, mă simt îndatorat în public, că ori cine, oăruia nu-i couvine marla îi trimit banii înapoi, nimenea însă sã nu trecă cu vederea ocașiunea acestă favorabilă de-ași procura acestă garnitură pomposă, care cu deosebire se potrivește pentru

cadourri de crăciun și anul nou

dar de nuntă și în ori ce gospodărie.

Depou numai la

A. HIRSCHBERG-S

Telephon

Haupt-Agentur der vereinigten amerik.

Nr. 7114.

Patent-Silber-waarenfabriken.

WIEN, II., Rembrandtstrasse 19.

Se trimite numai cu rambursă postală seu cu trimiterea înainte a sumei. Praful de curățit aceste obiecte 10 cr. Veritabil numai cu marca.

Estras din scrisorile de recunoștință:

Onorate Domnule!

Gölniczbany (comitatul Zips)

Sunt fôrte mulțumit cu a doua comandă de două Garnituri splendide. Vă recomand și altora.

Ferdinand Dula, caplan.

Olmütz, 1 Mai 1892.

Cu comanda sunt fôrte mulțumit.

Capitanu Cz... comand. pietii.

